

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj-057-29/2009

A Gazdasági Versenyhivatal versenytanácsa a **Praktiker Építési- és Barkácspiacok Magyarország Kft.** Budapest eljárás alá vont vállalkozás ellen fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának feltételezett megsértése miatt indult eljárásban nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

v é g z é s t.

A versenytanács a Praktiker Építési- és Barkácspiacok Magyarország Kft.-vel szemben az általa forgalmazott Yakimoto elektromos kerékpár maximális sebességére vonatkozó 2007. évben egy alkalommal, 2008. évben több alkalommal az eljárás alá vont reklámújságban megjelent, továbbá honlapokon és áruházi táblákon folyamatosan adott tájékoztatás tekintetében a versenyfelügyeleti eljárást megszünteti.

A végzéssel szemben annak kézhezvételétől számított 8 napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel lehet kérni.

Indokolás

I.

A vizsgálat indításának körülményei

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) úgy észlelte, hogy a Praktiker Építési- és Barkácspiacok Magyarország Kft. (a továbbiakban: Praktiker) az országos terjesztésű és a honlapján is közzétett reklámkiadványaiban, helyi kiadványaiban, valamint az áruházaiban elhelyezett árucímkéken a Yakimoto elektromos kerékpárra vonatkozóan olyan módon jelenítette meg az információkat, hogy azok alkalmasak lehetnek arra, hogy megtévezzék a fogyasztót és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készítsék, amelyet egyébként nem hozott volna meg.

2. Az eljárás alá vont fenti magatartással valószínűsíthetően megsértette
- 2008. szeptember 1-jét megelőzően a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) III. fejezetének,

- az ezt követően közzétett tájékoztatások tekintetében pedig a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 6. §-ának

a rendelkezéseit.

3. A GVH a fentiek alapján 2009. április 30-án versenyfelügyeleti eljárást indított a Praktiker ellen.¹ A vizsgálattal érintett időtartam 2007. május 15-től az ügyindítás napjáig terjedt. A vizsgálat kezdőnapja: 2009. április 30. A vizsgálat kiterjedt az eljárás alá vontnak a Yakimoto elektromos kerékpár lényeges jellemzőivel kapcsolatos teljes tájékoztatási gyakorlatára, amely magában foglalta valamennyi, a fogyasztókhoz eljuttatott összes kommunikációs anyagot.

4. A 2008. szeptember 1. előtt megjelent tájékoztatók esetében a közérdek védelmének szükségessége indokolta a versenyfelügyeleti eljárás megindítását az eljárás alá vont vállalkozásnak az érintett piacon meglévő jelentős piaci részesedésére, a potenciális fogyasztók széles köréhez eljutó tájékoztatási eszközökre, valamint a hosszú periódusra (a 2007. május 15-től kezdődő forgalmazást követően 2007. június 22-től 2008. szeptember 1-jéig) kiterjedő tájékoztatási gyakorlatra tekintettel.

A 2008. szeptember 1-jétől megjelenő tájékoztatók esetében a versenyfelügyeleti eljárás megindítását - az Fttv. 11. §-ának (1) bekezdése a) pontja alapján - a gazdasági verseny érdemi érintettsége indokolta, mivel az alkalmazott kereskedelmi gyakorlat az ország egész területén fennállt, az eljárás alá vontnak minden áruházat érintette és a jogsértés hosszú időszakra (2008. szeptember 1-jétől az ügyindítás napjáig) kiterjedt.

II.

Az eljárás alá vont

5. A Praktiker a hazai barkácskereskedelmi szektor meghatározó képviselője, fő tevékenységi köre a barkácsipari termékek értékesítése és a kapcsolódó szolgáltatások ellátása. Jelenleg országsszerte 19 áruházat működtet. Kínálatában mintegy 55.000 termék található, melyek meghatározó körét az építőanyag, szerszám, gép, szaniteráru, csempe, bútor, dekoráció, kertészeti termékek, elektromos szerszám termékek, háztartási eszközök, berendezések és gépek, autópári felszerelések, sportszerek, játékok, és egyéb termékek képezik. Az eljárással érintett elektromos kerékpár termékcsoport nem tartozik a Praktiker meghatározó profiljába.

6. A Praktiker belföldi értékesítésének nettó árbevétele 2008. évben 42.840.204 ezer forint, adózott eredménye pedig 1.980.509 ezer forint volt².

7. Fogyasztóvédelmi ügyben az eljárás alá vonttal szemben korábban egy versenytanácsi eljárás volt folyamatban.³ A versenytanács a Budapest Hitel- és Fejlesztési Bank Nyrt. ellen fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása miatt indított versenyfelügyeleti eljárásba ügyfélként bevonta – többek között - a Praktikert is, mivel a vállalkozás valószínűsíthetően részese volt a vizsgált magatartásnak. A Budapest Bank által kibocsátott, az eljárás alá vont partnerekkel megkötött együttműködési megállapodásokkal érintett hitelkártyák kapcsán közzétett jogsértő tájékoztatásokkal kapcsolatban a versenytanács nem zárta ki az eljárás alá vont partnerek versenyjogi felelősségét, azonban csekély mértékűnek tartotta és végül a partnerek, így a Praktiker vonatkozásában is, a versenyfelügyeleti eljárást megszüntette.

¹ A versenyfelügyeleti eljárást megindító végzést a Vj-057/2009. számú irat tartalmazza.

² A társaság 2008. évi mérlegének Eredménykimutatás rovatát a Vj-057-002/2009. irat 2. számú melléklete tartalmazza.

³ Vj-76/2007. számú, 2007. október 16-án hozott határozat.

III.

Az elektromos kerékpárok

Az elektromos kerékpárok jellemzői

8. A járművek körében a külső megjelenést illetően az elektromos kerékpárok piaca változatos képet mutat. Vannak a mechanikus kerékpárokhoz nagyon hasonló megjelenésű elektromos kerékpárok, léteznek extrémebb, de egyértelműen kerékpárként azonosítható ún. „diszkóváltozatok”, továbbá vannak olyan elektromos kerékpárok, amelyeket az avatatlan szemlélő robogóként azonosíthat. Az elektromos kerékpárok a KRESZ szerint (1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet, 1. számú függelék, II/r. pont) kerékpárnak minősülnek.

9. Az elektromos kerékpárok műszaki paramétereinek jellemzői:

- a jármű hub-motorral van felszerelve, amely lehet az első vagy a hátsó kerékben,
- a motor 36 Voltos, amelynek teljesítménye általában 200 Watt fölött, de 300 Watt alatt van,
- a kerekek 24-26” (esetleg kisebb, pl. 18”) küllős kerékpár-kerekek,
- a hatósugár 20-40 kilométer,
- az elérhető legnagyobb sebesség 20-30 km/h,
- a jármű pedállal, emberi erővel is hajtható (esetleg motorral és pedállal egyidejűleg).

10. Az elektromos kerékpárok esetében a műszaki paraméterek behatárolhatók, mivel a motorteljesítményt korlátozott. A motorteljesítmény határozza meg az elérhető maximális sebességet.

11. Az elektromos kerékpárok motorteljesítménye 200-300 W közötti (leggyakrabban 240 W). Egy akkutöltéssel 20-40 kilométert lehet megtenni velük 20-30 km/h sebességgel. Magyarországon 300 W a felső határ, e felett a teljesítmény felett már nem kerékpárnak számít a szerkezet. Az erősebb motorral felszerelt jármű nagyobb sebességre képes, így komolyabb fék és más biztonsági berendezések is szükségesek hozzá. Az akkumulátorok különbözők lehetnek, amely befolyásolja a két töltés között megtehető távolságot.

12. Az elektromos kerékpárok piaca viszonylag új termékpiac, értékesítésükkel számos kerékpáros szakbolt (pl. Elektromos Biciklik Háza, Mikroprofit Kft, Robogó 3K Kft, Robogó Centrum), internetes portál (pl. Velox elektromos kerékpárok honlapja, www.bicaj.hu), barkácsáruház (pl. Praktiker, OBI) és hipermarket lánc (Tesco, Interspar, Auchan) foglalkozik. Az elektromos kerékpárok piaca széles termékválasztékból áll, műszaki adottságaik, kivitelezésük, fogyasztói áraik között jelentős eltérés van. Így pl. a fogyasztói ár gyártmány, teljesítmény és kivitel függvényében 100.000 Ft és 250.000 Ft között szóródik. Jelentősebb márkanevek között a hazai piacon a Velox, a Tornado, a Sellő, az AVE Tour-e, Premium MTB-Lithium elnevezésű termékek említhetők meg, amelyek a hazai kínálat állandó résztvevői. A főbb márkák mellett megjelennek az egyszeri behozatalt jelentő, kedvezőbb árfekvésű márkák is, ilyen, pl. a Praktiker által forgalmazott Yakimoto kínai gyártmányú termék, amelyet a DDP Invest Kft. importál kizárólag a Praktiker részére.

13. Az eljárással érintett Yakimoto elektromos kerékpár eredeti fogyasztói ára 101900 Ft volt, amelyet mérsékelte a Praktiker az akciók ideje alatt. Megjelenésében, kényelmében inkább hasonlít a hagyományos kerékpárra, mint a robogóra.

14. A közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet csak a segédmotor kerékpártól nagyobb teljesítményű járművekre (50cm³-nél nagyobb) vonatkozik, ezért a Yakimoto elektromos kerékpárt a rendelet értelmében nem kell a forgalomba hozatal előtt engedélyeztetni a Nemzeti Közlekedési Hatóságnál.

15. Az eljárással érintett Yakimoto elektromos kerékpár származási országa Kína, és gyártója a Yongkang Hulong Electric Vehicle Co., Ltd., No.468 North Jiulong Road, East of Yongkang City, Zhejiang, Kína.

16. A termék szállítója a DDP Invest Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (székhelye 1033 Budapest, Szentendrei út 89-95.), amely 2005. december 16. napján kötött szállítási keretszerződést a Praktikerrel, és 2007. május 15-től kezdődően szállította a termékeket értékesítési célra az eljárás alá vonthoz.

17. A fogyasztói kör rendkívül széles, minden fogyasztó érintett lehet. A fogyasztói kör jellemzően magánfogyasztókból áll, de előfordul egyes cikkeknel közületi vásárlás is. Az elektromos kerékpárt ma még elsősorban az idősebb és egészségükben korlátozott személyek vásárolják, mivel általuk kedvezőbb feltételekkel vehetnek részt a forgalomban, mint a robogók vagy egyéb, motorral felszerelt járművek, használhatóak a járdán is, ugyanakkor kevesebb fizikai energiával működtethetők, mint a kerékpárok. A vásárlók másik csoportját a környezettudatos vásárlók alkotják.

IV.

A vizsgált kereskedelmi gyakorlat

18. A Praktiker 2007. május 15-én kezdte értékesíteni a 204269. cikkszámú Yakimoto elektromos kerékpárt, amelynek akciós értékesítését 2007-ben egyszer és 2008-ban négy alkalommal hirdette meg országos terjesztésű, és szintén 2008-ban egy további időszakban két áruházat érintő reklámkiadványában.

A hirdetési időszakok az alábbiak voltak:

Hirdetési időszak	Hirdetett fogyasztói ár Ft-ban
2007. június 22-július 5. (országos)	94990
2008. június 20-július 3. (országos)	91990
2008. július 18-július 31. (országos)	87990
2008. aug. 29-szept. 11. (országos)	87990
2008. szept. 12-szept. 25. (országos)	87990
2008. okt. 17-november 6. (Kecskemét, Szeged)	87990

19. Az eljárás alá vont a Yakimoto elektromos kerékpárok értékesítési időszaka alatt a termék műszaki tulajdonságairól az alábbi kommunikációs eszközök segítségével adott tájékoztatást a fogyasztóknak:

Kommunikációs eszközök			
Megnevezése	Megjelenés időszaka	Példányszáma	Költsége (Előállítási + terjesztési ktg)
www.praktiker.hu termékkereső felület	2007. 05. 15-2009. 05.15.	-	-
www.fotexnet.hu/praktiker aruház	Nem ismert - 2009. 07. 02	-	-
Praktiker reklámkiadvány (országos)	2007. június 22-július 5.		
Praktiker reklámkiadvány (országos)	2008. június 20-július 3.		
Praktiker reklámkiadvány (országos)	2008. július 18-július 31.		
Praktiker reklámkiadvány (országos)	2008. aug. 29-szept. 11.		
Praktiker reklámkiadvány (országos)	2008. szept. 12-szept. 25.		

Praktiker reklámkiadvány (Kecskemét, Szeged)	2008. okt. 17-november 6.		
Áruházi táblák ⁴	n.a.	n.a.	-

20. A maximális sebesség tekintetében a hat reklámkiadvány, az áruházi tájékoztató táblák és a honlapok egységesen 25-30 km/h értéket jelöltek meg.

21. A termék angol és magyar nyelvű használati útmutatója a korábban bemutatott fogyasztói tájékoztatásokban szereplő értékeknél alacsonyabb, 25 km/h, maximális sebességet tartalmaz.

V.

A beszállító által adott tájékoztatás

22. A Yakimoto kerékpár importőre, a DDP Invest Kft. ügyvezető igazgatója 2009. június 8-án megerősítette⁵, hogy a kerékpárokat bevizsgálta a cége, ezért a bevizsgálást tartalmazó dokumentumokkal alá tudja támasztani a maximális hatótávolságra és maximális sebességre vonatkozó állításokat. Megjegyezte, hogy a bevizsgálási kötelezettséget semmi nem írta elő, azt önszántából végezte el.

23. Az importőr a GVH-nak 2009. június 16-án nyújtotta be az előzőekben hivatkozott mérési jegyzőkönyveket⁶. (Ezen iratok megegyeznek az eljárás alá vont által benyújtott dokumentumokkal.) A másolatban benyújtott iratok kézzel írtak és kizárólag az ügyvezető igazgató aláírásával vannak ellátva, nélkülözve a jegyzőkönyv formai követelményeit. A mérési jegyzőkönyv elnevezésű iratban foglaltak szerint az ügyvezető igazgató kipróbálás útján tesztelte a kerékpárt, egyszer Kínában (a gyár kijáratánál) és egyszer Magyarországon (Pálmonostori bekötő).

- A 2007. április 18-án Kínában végzett próba eredményeként a kerékpár 28,6 km/óra maximális sebességet ért el.

- A 2007. július 21-én Magyarországon végzett próba eredményeként a kerékpár 24,8 km/óra maximális sebességet ért el.

24. Az importőr a termék leszállítása előtt a Praktiker rendelkezésére bocsátotta:

a) a YAKIBIKE BX 261 Elektromos kerékpár⁷ elnevezésű termékére 2007. 03. 26. dátummal kiállított CE Megfeleléségi nyilatkozatot, melyben a LEAD Testing and Certification (UK), Ltd. tanúsította, hogy a YAKIBIKE BX261 Elektromos kerékpár megfelel a rendeltetészerű biztonságos használatnak, valamint a vonatkozó EC direktívák előírásainak⁸. A megfeleleléségi nyilatkozat nem tartalmazott információt a termék sebességére, és hatótávolságára vonatkozóan.

b) Angol nyelvű használati útmutató⁹

A főbb műszaki adatok között az alábbi információk szerepelnek:

- Maximális sebesség: 25 km/h
- Hatótávolság: 25-50 km
- Leadott teljesítmény: 250 W
- Maximális terhelhetőség: 125 kg
- Normál terhelhetőség: 75 kg

⁴ Az eljárás alá vont nyilatkozata szerint az áruházi táblák költsége nem számottevő, mivel az egy normál fénymásolatból áll, amelyek cserélhetők egy Praktikeres keretben. (Erről mintát a Vj-057-009/2009. számú irat tartalmaz.) A Vj-057-017/2009. irat szerint az eljárás alá vont nem tudott arra vonatkozóan tájékoztatást adni, hogy az áruházi táblák minden áruházban folyamatosan (2007. május 15-től 2009. június 10-ig) az üzletekben láthatóak voltak-e.

⁵ A feljegyzés a Vj-057-014/2009. iratban található.

⁶ A Vj-057-003/2009. számú iratban található.

⁷ Yakibike a termék eredeti elnevezése.

⁸ Az egyes irányelvek (98/37 EEC, 73/23 EEC, 89/336 EEC), valamint a CE megfeleleléségi nyilatkozatot előíró 79/1997. (XII. 31.) IKIM és 31/99 GM-KHVM rendelet szövegét a Vj-057-005/2009. számú irat tartalmazza.

⁹ A Vj-057-009/2009. számú irat 8. melléklete tartalmazza.

c) Yakimoto 26"e-bike¹⁰ magyar nyelvű használati útmutató¹¹

A főbb műszaki adatok között szerepelnek az alábbi információk:

- Maximális sebesség: 25 km/h

- Hatótávolság: 25-50 km

- Névleges teljesítmény: 250 W

- Maximális terhelés: 125 kg

- Szokásos terhelés: 75 kg

- Az javaslatok között az alábbi tanácsok emelendők ki:

„Ha hosszú távra megy, gazdaságosan használja az energiát. Így nagyobb távolságot tehet meg és az Ön számára is kényelmesebb.

Induláskor segítsen rá a pedállal. Menet közben is besegíthet a pedállal.

Lejtőn lefelé ne húzza a gázt, hagyja gurulni.”

d) Yakimoto 26"e-bike Szervizkönyv – Fontos figyelmeztetések¹²

Tudnivalókat tartalmaz a kerékpár rendeltetésszerű használatával, jótállási feltételekkel kapcsolatban és tartalmazza a szervizkönyvet, valamint a szervizek listáját. Nem tartalmaz információt a termék sebességére vonatkozóan.

e) E-mail az importőr ügyvezető igazgatójától a Praktiker részére¹³:

„25-30 km maximális sebesség ... – környezeti viszonyoktól függően.”

VI.

Fogyasztói vélemények

25. 2007. május 15. és 2009. május 15. között a Praktiker által értékesített Yakimoto kerékpárokra vonatkozóan 17 db fogyasztói reklamáció érkezett¹⁴. A Praktiker által benyújtott tájékoztatás alapján az értékesített termékek 2,2%-ára jeleztek a fogyasztók hibát. A 17 panaszból 5 fogyasztó élt az akkumulátorra vonatkozó panasszal. Kifejezetten a termék hatótávolságára vonatkozott két panasz.

VII.

Az eljárás alá vont álláspontja

26. Az eljárás alá vont nyilatkozott, hogy a terméket előállító kínai vállalkozással (vö. 15. pont) gazdasági kapcsolata nincs, szerződéses kapcsolatot a termék uniós értelemben gyártónak minősülő importőrrel tart fenn (vö. 16. pont).

27. Az eljárás alá vont társaság úgy foglalt állást, hogy nem befolyásolta tisztességtelenül a vásárlókat ügyleti döntésük meghozatalában, továbbá meggyőződése, hogy a gyártó által a termék sebessége, hatótávolsága, valamint teljesítménye vonatkozásában megjelenített adatok igazolhatóan a gyártó tesztelési eredményein nyugszanak, azok módosuló paraméterei a Praktikernek nem felróhatóak.

28. A Yakimoto elektromos kerékpár maximális sebességére vonatkozóan eltérő fogyasztói tájékoztatások jelentek meg:

¹⁰ Yakimoto a termék Magyarországon megváltoztatott elnevezése

¹¹ A Vj-057-009/2009. számú irat 7. melléklete tartalmazza.

¹² A Vj-057-009/2009. számú irat 6. melléklete tartalmazza.

¹³ A Vj-057-002/2009. számú irat 4. melléklete tartalmazza.

¹⁴ Vj-057-002/2009. irat és annak 9. számú melléklete.

- a magyar és az angol nyelvű használati útmutatóban 25 km/óra sebesség szerepel,
- a Praktiker reklámkiadványaiban és az áruházi-, valamint az internetes tájékoztatókon a fogyasztókat 25-30 km/óra elérhető sebességről tájékoztatta.

Az eltérésre eljárás alá vont azt a magyarázatot adta, hogy a sebességi tartomány megváltoztatását a gyártó (importőr) az általa bonyolított mérések alapján kezdeményezte.

29. Az eljárás alá vont álláspontja szerint a „tényleges maximális sebesség” sem határozható meg pontosan, ezért forgalmazóként nem adhat pontos nyilatkozatot. A GVH-nak úgy nyilatkozott, hogy a termék maximális sebessége 25 km/h körüli értékre pozícionálható, amely adat azonban környezeti viszonyoktól függően akár magasabb vagy alacsonyabb értéket is elérhet.

30. Kérdésre előadta, hogy tesztelést nem végzett, a maximális sebesség tekintetében a gyártó nyilatkozataira támaszkodott. Egy későbbi nyilatkozatában küldte meg a beszállító által a rendelkezésére bocsátott dokumentumokat, amely megegyezik a korábban már bemutatott „mérési jegyzőkönyvekkel”, amely alapján kiderül, hogy sem a gyártó sem a kereskedő nem végezte el a termék tesztelését.

31. Az eljárás alá vont úgy ítélte meg, hogy a vásárlói panaszok aránya elhanyagolható, ezért abból sem lehet arra következtetni, hogy a maximális sebességre vonatkozó közlés valótlan állítás lett volna.

32. A Yakimoto elektromos kerékpárok forgalomba kerülésére, műszaki előírásaira nem vonatkoznak a motorkerékpárokra vagy segéd-motorkerékpárokra irányadó szabályok. A motorral szerelt, pedállal is hajtható járművek paraméterei rendkívüli módon befolyásolhatók a külső körülmények hatására. Mindenek előtt a terep- és az időjárási viszonyok (hőmérséklet és relatív légnedvesség, szélesebbesség) befolyásolják az akkumulátorok teljesítmény leadását, de az akkumulátor töltöttségi állapota, valamint a feltöltés száma is meghatározó. A gumi állapota, a vezető testsúlya, öltözete is nagyobb hatást fejt ki a könnyűszerkezetű járműveknél, mint a nehezebb járművek esetében.

33. Eljárás alá vont felhívta a figyelmet arra, hogy az általa értékesített elektromos kerékpár nem rendelkezik sebességmérő kijelzővel.

VIII.

Tanúvallomás

34. A tárgyaláson meghallgatott tanú nyilatkozata szerint az elektromos kerékpárok fogyasztói számára a jármű maximális sebessége nem tartozik a fontos műszaki paraméterek közé.

IX.

Jogi háttér a Tpvt., illetőleg az Fttv. alapján

Jogi háttér a 2008. szeptember 1-je előtti magatartás megítéléséhez

35. A Tpvt. III. fejezete tartalmazza a fogyasztóvédelmi célú versenyjogi normákat. A Tpvt. 8. § (1) bekezdése alapján tilos a gazdasági versenyben a fogyasztókat megtéveszteni. Ugyanezen szakasz (2) bekezdésének értelmében a fogyasztók megtévesztésének minősül különösen, ha az áru ára, lényeges tulajdonsága - így különösen összetétele, használata, az egészségre és a környezetre gyakorolt hatása, valamint kezelése, továbbá az áru eredete, származási helye, beszerzési forrása vagy módja - tekintetében valótlan tény vagy valós tény megtévesztésre alkalmas módon állítanak, az árut megtévesztésre alkalmas árujelzővel látják el, vagy az áru lényeges tulajdonságairól bármilyen más, megtévesztésre alkalmas

tájékoztatást adnak; elhallgatják azt, hogy az áru nem felel meg a jogszabályi előírásoknak vagy az áruval szemben támasztott szokásos követelményeknek, továbbá, hogy annak felhasználása a szokásostól lényegesen eltérő feltételek megvalósítását igényli; az áru értékesítésével, forgalmazásával összefüggő, a fogyasztó döntését befolyásoló körülményekről - így különösen a forgalmazási módról, a fizetési feltételekről, a kapcsolódó ajándékokról, az engedményekről, a nyerési esélyről - megtevesztésre alkalmas tájékoztatást adnak; különösen előnyös vásárlás hamis látszatát keltik.

A Tptv. 9. §-a alapján a használt kifejezéseknek a mindennapi életben, illetőleg a szakmában elfogadott általános jelentése az irányadó annak megállapításánál, hogy a tájékoztatás a fogyasztók megtevesztésére alkalmas-e.

Jogi háttér a 2008. szeptember 1-jétől kezdődő magatartás megítéléséhez

36. Az Fttv. 1. §-ának (1) bekezdése szerint ez a törvény állapítja meg az áruhoz kapcsolódó, a kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően, annak során és azt követően a fogyasztóval szemben alkalmazott kereskedelmi gyakorlatokra, valamint az ilyen kereskedelmi gyakorlat tekintetében alkalmazott magatartási kódexekre vonatkozó követelményeket, és az azok megsértésével szembeni eljárás szabályait. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint a törvény hatálya arra a kereskedelmi gyakorlatra terjed ki, amely a Magyar Köztársaság területén valósul meg, továbbá arra is, amely a Magyar Köztársaság területén bárkit fogyasztóként érint.

Az Fttv. 2. §-ának a) pontja szerint fogyasztó az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy. Ugyanezen jogszabályhely d) pontja szerint kereskedelmi gyakorlat a vállalkozásnak, illetve a vállalkozás érdekében vagy javára eljáró személynek az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartása, tevékenysége, mulasztása, reklámja, marketingtevékenységek vagy egyéb kereskedelmi kommunikációja, valamint h) pontja szerint ügyleti döntés a fogyasztó arra vonatkozó döntése, hogy kössön-e, illetve hogyan és milyen feltételek mellett kössön szerződést, továbbá hogy gyakorolja-e valamely jogát az áruval kapcsolatban.

Az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdése alapján tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. Ugyanezen § (2) bekezdése szerint tisztességtelen az a kereskedelmi gyakorlat

- a) amelynek alkalmazása során a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója nem az ésszerűen elvárható szintű szakismerettel, illetve nem a jóhiszeműség és tisztesség alapelveinek megfelelően elvárható gondossággal jár el (a továbbiakban: szakmai gondosság követelménye), és
- b) amely érzékelhetően rontja azon fogyasztó lehetőségét az áruval kapcsolatos, a szükséges információk birtokában meghozott tájékozott döntésre, akivel kapcsolatban alkalmazzák, illetve akihez eljut, vagy aki a címzettje, és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg (a továbbiakban: a fogyasztói magatartás torzítása), vagy erre alkalmas.

Az Fttv. 3. §-ának (3) bekezdése szerint a (2) bekezdés értelmében tisztességtelen különösen az a kereskedelmi gyakorlat, amely megtevesztő (6. § és 7. §) vagy agresszív (8. §).

Az Fttv. 4. §-ának (1) bekezdése szerint a kereskedelmi gyakorlat megítélése során az olyan fogyasztó magatartását kell alapul venni, aki ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel jár el, figyelembe véve az adott kereskedelmi gyakorlat illetve áru nyelvi, kulturális és szociális vonatkozásait is. Ha a kereskedelmi gyakorlat a fogyasztók egy meghatározott csoportjára irányul, az adott csoport tagjaira általánosan jellemző magatartást kell figyelembe venni.

A (2) bekezdés szerint ha a kereskedelmi gyakorlat csak a fogyasztóknak egy, az adott gyakorlat vagy az annak alapjául szolgáló áru vonatkozásában koruk, hiszékenységük, szellemi vagy fizikai fogyatkozásuk miatt különösen kiszolgáltatott, egyértelműen

azonosítható csoportja magatartásának torzítására alkalmas, és ez a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója által ésszerűen előre látható, a gyakorlatot az érintett csoport tagjaira általánosan jellemző magatartás szempontjából kell értékelni.

A (3) bekezdés alapján nem tekinthető a magatartás torzítására alkalmasnak a reklámban túlzó vagy nem szó szerint értendő kijelentések bevett, a reklám természetéből adódó mértéket meg nem haladó alkalmazása.

Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdése szerint megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely valótlan információt tartalmaz, vagy valós tény - figyelemmel megjelenésének valamennyi körülményére olyan módon jelenít meg, hogy megtéveszti vagy alkalmas arra, hogy megtéveszse a fogyasztót az alábbiak közül egy vagy több tényező tekintetében és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas:

a) az áru létezése, természete, figyelembe véve a termékmegnevezésére vonatkozó jogszabályi előírásokat is,

b) az áru lényeges jellemzői, így különösen ba) kivitelezése, összetétele, műszaki jellemzői, tartozékai, bb) mennyisége, bc) származási helye, eredete, bd) előállításának vagy szolgáltatásának módja és időpontja, be) beszerezhetősége, szállítása, bf) alkalmazása, a használatához, fenntartásához szükséges ismeretek, bg) az adott célra való alkalmassága, a használatától várható eredmények, előnyei, bh) veszélyessége, kockázatai, bi) környezeti hatásai, bj) az egészségre gyakorolt hatása, vagy bk) tesztelése, ellenőrzöttsége vagy annak eredménye,

c) az áru ára, illetve díja, az ár, illetve díj megállapításának módja, különleges árkedvezmény vagy árelőny megléte,

d) az áru igénybevételéhez kapcsolódó adómentesség, adókedvezmény vagy más adóelőny,

e) az áruhoz kapcsolódóan valamely szolgáltatás, alkatrész, csere vagy javítás szükségessége,

f) az áruhoz kapcsolódóan biztosított ügyfélszolgálat és panaszkezelés,

g) a vállalkozás vagy képviselőjének személye, jellemzői és jogai, így különösen az ilyen minősége, a jogállása, társulásokban való részvétele és kapcsolatai, vagyona, szellemi alkotásokon fennálló jogai és kereskedelmi tulajdonjoga, engedélye, képesítései, díjai és kitüntetései,

h) a vállalkozás kötelezettségvállalásának mértéke, a kereskedelmi gyakorlat indítékai, az értékesítési folyamat természete, a szponzorálásra, a vállalkozás vagy az áru jóváhagyására vonatkozó bármely állítás vagy jelzés, vagy

i) a fogyasztó jogai, illetve a fogyasztót az ügylet folytán esetlegesen terhelő hátrányos jogkövetkezmények kockázata.

Az Fttv. 14. §-a alapján a vállalkozás - az eljáró hatóság felhívására - a kereskedelmi gyakorlat részét képező tényállítás valóságát igazolni köteles. Ha a vállalkozás nem tesz eleget ennek a kötelezettségnek, úgy kell tekinteni, hogy a tényállítás nem felelt meg a valóságnak. Erre a vállalkozást a hatóság felhívásában figyelmeztetni kell.

Az Fttv. 19. §-ának c) pontja alapján a GVH a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelenségének megállapítására irányuló versenyfelügyeleti eljárásában a Tpv. rendelkezéseit alkalmazza, az Fttv.-ben meghatározott eltérésekkel.

Az Fttv. 10. §-ának (3) bekezdése alapján a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt a Gazdasági Versenyhivatal jár el, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas.

Az Fttv. 11. §-ának (1) bekezdése alapján a 10. § alkalmazásában a gazdasági verseny érdemi érintettségének megállapításánál – a jogsértéssel érintett piac sajátosságainak figyelembevételével – a következő szempontok irányadóak:

a) az alkalmazott kereskedelmi gyakorlat kiterjedtsége, figyelemmel különösen a kommunikáció eszközének jellegére, a jogsértéssel érintett földrajzi terület

nagyságára, a jogsértéssel érintett üzletek számára, a jogsértés időtartamára, vagy a jogsértéssel érintett áru mennyiségére, vagy

b) a jogsértésért felelős vállalkozás mérete a nettó árbevétel nagysága alapján.

37. A Tpv. 77. § (1) bekezdés d) pontja alapján az eljáró versenytanács határozatában megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését.

A 78. § (1) bekezdése szerint az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki e törvény rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak – a határozatban azonosított – vállalkozás-csoportnak a jogsértő határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja.

Ugyanezen § (3) bekezdése szerint a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartásra, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztói érdekek sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

X.

A tényállás értékelése

38. A versenytanács a maximális sebesség tekintetében megállapítja, hogy az eljárás alá vont a magatartás tanúsítását megelőző időből származó bizonyítékkal nem tudta jelen eljárásban kifogásolt állításainak valóságtartalmát igazolni.

39. Az állítás bizonyítatlan voltán túlmenően a versenytanács úgy találja, hogy a maximális sebességről adott tájékoztatás ellentétes – a mérvadónak tekinthető - angol és magyar nyelvű használati útmutatóban szereplő értékkel (25 km/h). Az eljárás alá vont tájékoztatásai ettől magasabb értéket (25-30 km/h) tartalmaztak, amelyből a fogyasztó – alaptalanul – azt gondolhatja, hogy a jármű 25 km/h sebességet meghaladó csúcsteljesítményre is képes, akár a 30 km/h sebességet is elérheti.

40. A magasabb sebesség érték a termék importőrétől kapott tájékoztatóban szerepel. A versenytanács megítélése szerint – kellő gondosság tanúsítása mellett – az eljárás alá vont vállalkozásnak észlelnie kellett volna a kétféle tájékoztatásban szereplő adatok eltérését, és ezt követően azt is, hogy az importőrtől származó tájékoztatást saját mérési jegyzőkönyvei sem támasztják alá, hiszen Kínában 28,6 km/h, Magyarországon 24,8 km/h maximális sebességet ért el a tesztelés során.

XI.

Jogi értékelés

41. A versenytanács a maximális sebességet a forgalmazott elektromos kerékpár lényeges tulajdonságának tekinti, szemben az eljárás alá vont és a tanú álláspontjával. A maximális sebesség az áru műszaki jellemzője. Gépi meghajtású járműveknél a sebesség fontos tényező.

42. A versenytanács nem tudta megállapítani azt, hogy a maximális sebesség tekintetében a 25 km/óra adat helyett 25-30 km/óra feltüntetése, vajon olyan lényeges változtatásnak minősül-e, amely befolyásolhatta a fogyasztók üzleti döntését, hasonló funkciójú termékek közötti választását. A versenytanács álláspontja szerint a rendelkezésére álló bizonyítékok

sem a jogsértést, sem annak hiányát nem támasztják alá minden kételyt kizáróan. A versenytanács szükségesnek látta volna a vásárlók ezzel kapcsolatos nyilatkozatát.

43. A versenytanács megítélése szerint azonban a vásárlók megkérdezése olyan bizonyítási mód, amely csak komoly nehézségek árán lenne megvalósítható, és – megvalósíthatósága esetén - túlságosan idő- és költségigényes lenne.

44. Nem ismert a terméket megvásárlók személye, és nem áll rendelkezésre az az információ sem, hogy kik választottak másik terméket a Yakimoto elektromos kerékpár helyett. Gyakorlatilag megvalósíthatatlan e személyek fellelése és megkérdezése arról, hogy vajon döntésüket mennyiben befolyásolta a maximális sebességre vonatkozó adat maximum 5 km/h értékű megváltoztatása. A panaszosokat a bizonyítás szempontjából a versenytanács nem tekinti reprezentatív mintának.

45. Az a körülmény, hogy a Yakimoto elektromos kerékpár gyárilag nincs felszerelve sebességmérő órával, a tanúvallomás, és a jármű sebességére közvetlenül vonatkozó panaszok hiánya azt valószínűsíti, hogy a maximális sebesség tekintetében a valóságtól való kisebb eltérést (25 km/h adat helyett a 25-30 km/h feltüntetését) a vásárlók egy része nem tekinti olyan körülménynek, amely döntően befolyásolta volna a hasonló funkciójú termékek közötti választás során, olyan helyzetben, amelyben a maximális sebesség számos körülménytől függ.

46. Az eljáró versenytanács úgy ítélte meg, hogy a 42. pontban jelzett információ beszerzése a 44. pontban jelzett körülményekre tekintettel nem áll arányban azzal az eredménnyel, hogy a jogsértés esetleges megállapíthatóvá válna.

A megtévesztés, illetőleg a fogyasztóval szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat esetleges megállapítása során ugyanis a versenytanácsnak mindenképpen figyelembe kellene venni a jogsértés súlyára ható alábbi körülményeket:

- az esetleges piactorzulás megszűnt, azáltal, hogy az eljárás alá vont a Yakimoto elektromos kerékpár forgalmazását és a termék reklámozását beszüntette,
- a tájékoztató adat az importőrtől származott,
- az eljárás alá vont még nem volt elmarasztalva versenyfelügyeleti eljárás során.

Ezek a körülmények még a jogsértés bizonyítottasága esetén is jelentősen csökkentik a jogsértő magatartás és az eljárás alá vont felelősségének a súlyát, ami azt sejteti, hogy jelentős bírság kiszabására nem is kerülhetne sor.

47. Az előző pontokban kifejtett körülményekre tekintettel a versenytanács álláspontja szerint az eljárás további folytatásától nem várható eredmény.

48. A versenytanács megszünteti a versenyfelügyeleti eljárást, mivel jogsértés bizonyítása olyan jelentős további vizsgálatot tenne szükségessé, amely előre láthatóan nem áll arányban az esetleges múltbeli jogsérelem súlyával, amely már egyébként is lezárult.

XII. Egyebek

49. A GVH hatásköre a 2008. szeptember 1. napját megelőzően tanúsított magatartások tekintetében a Tpv. 45. §-án, illetékessége a Tpv. 46. §-án alapul.

50. A 2008. szeptember 1. napján és azt követően tanúsított magatartásokra a GVH hatásköre az Fttv. 10. §-ának (3) és (5) bekezdésén alapul, mely rendelkezések értelmében a GVH kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt indított ügyekben, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas. Az Fttv. 11. § (1) bekezdése értelmében a 10. § alkalmazásában egyebek mellett a gazdasági verseny érdemi érintettségének megállapításánál – a jogsértéssel érintett piac sajátosságainak figyelembevételével – a következő szempontok irányadóak:

- a) az alkalmazott kereskedelmi gyakorlat kiterjedtsége, figyelemmel különösen a kommunikáció eszközének jellegére, a jogsértéssel érintett földrajzi terület

nagyságára, a jogsértéssel érintett üzletek számára, a jogsértés időtartamára vagy a jogsértéssel érintett áru mennyiségére, vagy

b) a jogsértésért felelős vállalkozás mérete, a nettó árbevétel nagysága alapján.

51. A megszüntető végzéssel szembeni jogorvoslat lehetőségét a Tpvt. 72. § (1) bekezdésének

a) pontja biztosítja. A Tpvt. 82. § (2) bekezdése alapján a jogorvoslat az ügyfelet illeti meg, illetve akire nézve a végzés rendelkezést tartalmaz.

Budapest, 2009. szeptember 17.